

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (osmo vijeće)

3. travnja 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 93/13/EEZ – Primjena *ratione temporis* – Činjenice nastale prije pristupanja Slovačke Republike Europskoj uniji – Očita nenadležnost Suda“

U predmetu C-153/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Okresný súd Bardejov (Slovačka), odlukom od 15. veljače 2013., koju je Sud zaprimio 26. ožujka 2013., u postupku

Pohotovosť s. r. o.

protiv

Jána Soroke,

u prisutnosti:

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: C. G. Fernlund, predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh i C. Toader (izvjestiteljica), suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Slovačku Republiku, B. Ricziová, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, A. Tokár i M. van Beek, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem u skladu s člankom 53. stavkom 2. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

* Jezik postupka: slovački

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 6. i 7. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.), u vezi s člancima 38. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Pohotovost' s. r. o. (u daljnjem tekstu: Pohotovost') i J. Soroke u vezi s prisilnom naplatom iznosa koji potonji duguje na temelju ugovora o potrošačkom kreditu koji mu je odobrio Pohotovost'.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člankom 3. stavkom 1. Direktive 93/13 propisano je:
„Ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora.“
- 4 U skladu s člankom 6. stavkom 1. navedene direktive:
„Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.“
- 5 Člankom 7. navedene direktive utvrđeno je:
„1. U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.
2. Sredstva iz stavka 1. uključuju odredbe prema kojima osobe ili organizacije koje u skladu s nacionalnim pravom imaju legitiman interes zaštititi potrošače mogu u skladu s dotičnim nacionalnim pravom postupati pred sudovima ili pred nadležnim upravnim tijelima radi donošenja odluke o tome jesu li ugovorne odredbe sastavljene za opću upotrebu nepoštene, kako bi potom mogle primijeniti odgovarajuća i djelotvorna sredstva radi sprečavanja daljnjeg korištenja takvih odredbi.
3. Uz dužno poštovanje nacionalnih propisa, pravni lijekovi iz stavka 2. mogu odvojeno ili zajedno biti usmjereni protiv većeg broja prodavatelja robe ili pružatelja usluga iz istog gospodarskog područja, ili protiv njihovih udruga koje koriste te iste ili slične ugovorne odredbe ili koje preporučuju njihovo korištenje.“
- 6 Člankom 8. Direktive 93/13 predviđeno je:
„Kako bi osigurale najviši stupanj zaštite potrošača, države članice mogu u području na koje se odnosi ova Direktiva usvojiti ili zadržati najstrože odredbe spojive s Ugovorom.“

Slovačko pravo

- 7 Člankom 93. stavkom 2. Zakona o parničnom postupku (Občiansky súdny poriadok) određeno je:
„Pravna osoba čija je djelatnost usmjerena na zaštitu prava u skladu s posebnim propisom [...] također može sudjelovati u postupku kao intervenijent koji podupire tužitelja ili tuženika.“
- 8 Člankom 251. stavkom 4. navedenog zakona utvrđeno je:
„Izvršenje presuda i postupak izvršenja u smislu posebnog propisa [...] uređeni su odredbama iz prethodnih dijelova ovog zakona, osim ako je drukčije predviđeno posebnim propisom. Odluke se uvijek donose u obliku rješenja.“
- 9 U skladu s člankom 37. stavkom 1. Zakona o izvršenju (u daljnjem tekstu: Zakon o izvršenju):
„Stranke u postupku su vjerovnik i dužnik; druge osobe mogu biti stranke samo u dijelu postupka za koji im je to svojstvo priznato ovim zakonom. Kada sud odlučuje o troškovima izvršenja, ovlašteni sudski izvršitelj je također stranka u postupku.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 10 Dana 10. prosinca 2002. Pohotovost' je J. Soroki odobrio potrošački kredit u iznosu od 10.000 slovačkih kruna (SKK) (332 eura). Ugovor je uključivao obrazac punomoći koju je dužnik dao gospodinu Kušniru, odvjetniku Pohotovost'a.
- 11 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da u predmetnom ugovoru o potrošačkom kreditu nije bila navedena godišnja kamatna stopa (GKS), ali je on sadržavao klauzulu o ugovornoj kazni od 0,25% za svaki dan zakašnjenja, što na godišnjoj razini iznosi 91,25%.
- 12 Dana 27. ožujka 2003. javni bilježnik ovjerio je izjavu o priznanju duga proizašlog iz tog ugovora koju je u ime potrošača i na temelju punomoći spomenutog odvjetnika Kušnira sastavio gospodin Paiček.
- 13 Na temelju navedenog javnobilježničkog akta koji prema slovačkom pravu ima karakter ovršne isprave Pohotovost' je 26. svibnja 2003. zatražio pokretanje postupka prisilne naplate svojeg potraživanja. Dana 24. lipnja 2003. Okresný súd Bardejov (okružni sud u Bardejovu) bezuvjetno je ovlastio sudskog izvršitelja da provede izvršenje u pogledu naplate iznosa od 474,01 eura.
- 14 Dana 19. kolovoza 2011. udruga za zaštitu potrošača Združenie na ochranu občana spotrebitela HOOS (u daljnjem tekstu: Združenie HOOS) podnijela je zahtjev za intervenciju u postupak prisilnog izvršenja koji se vodio protiv J. Soroke. Sud koji je uputio zahtjev odbacio je 3. travnja 2012. predmetno traženje udruge obrazlažući da je intervencija treće osobe moguća samo u okviru kontradiktornog postupka, ali ne i u postupku izvršenja.
- 15 Dana 16. travnja 2012. Združenie HOOS podnijelo je žalbu protiv te odluke ističući kako nije zakonito isključiti intervenciju treće osobe u postupcima u kojima se zahtjev za prisilno izvršenje temelji na arbitražnoj odluci ili na javnobilježničkom aktu.
- 16 Dana 19. travnja 2012. sud koji je uputio zahtjev donio je rješenje o obustavi izvršenja zbog toga što javnobilježnički akt nije bio ovršan jer ga je potpisala jedna te ista osoba, koja istodobno zastupa i vjerovnika i dužnika, što prema mišljenju tog suda nije u skladu s odredbama mjerodavnog slovačkog prava, osobito s odredbom članka 22. stavka 2. Građanskog zakonika.

- 17 Pozvan da odluči o žalbi protiv rješenja o obustavi izvršenja koju je Pohotovost' podnio 7. lipnja 2012., sud koji je uputio zahtjev ističe, s jedne strane, da u predmetu u kojem je tuženik bez stalne adrese, što je čini se slučaj s J. Sorokom, Združeniu HOOS treba omogućiti da intervenira u postupak jer je u predmetnom slučaju to voljno učiniti kako bi zaštitilo interese imenovanoga. S druge strane, navedeni sud napominje da je 10. listopada 2012. Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike) u okviru rješenja donesenoga u drugom predmetu intervenciju treće osobe ocijenio dopuštenom samo u kontradiktornim postupcima, ali ne i u postupcima izvršenja koji, po svojoj naravi, nemaju takvo obilježje. Međutim, jedan od članova sudskog vijeća Vrhovnog suda Slovačke Republike tom je prilikom dao izdvojeno mišljenje prema kojem se ne može prihvatiti intervencija treće osobe u cjelokupni postupak izvršenja, ali je treba dopustiti za određene dijelove tog postupka.
- 18 Sud koji je uputio zahtjev iz navedenoga zaključuje da zahtjev za intervenciju Združenia HOOS treba odbaciti na temelju sudske prakse Vrhovnog suda Slovačke Republike. Dvoji, međutim, o sukladnosti te prakse s odredbama Direktive 93/13.
- 19 U tim je okolnostima Okresný súd Bardejov odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li odredbe Direktive [93/13], u vezi s člancima 47. i 38. [Povelje], tumačiti na način da se protive propisu države članice, poput onog u glavnom postupku, koji ne dopušta intervenciju pravne osobe koja štiti prava potrošača u postupak izvršenja kako bi zaštitila potrošača nad kojim se provodi postupak naplate potraživanja proizašlog iz potrošačkog ugovora i koji nije zastupan po odvjetniku?
2. Treba li odredbe prava Unije navedene u prethodnoj točki tumačiti na način da je povrijeđeno temeljno pravo na sudsku zaštitu potrošača i intervenijenta, kako je utvrđeno člankom 47. [Povelje], zbog toga što se pravnoj osobi koja štiti prava potrošača ne dopušta intervenirati u postupak izvršenja i zbog toga što potrošač nije zastupan po odvjetniku?“

Postupak pred Sudom

- 20 Dopisom od 4. srpnja 2013. Pohotovost' je obavijestio Sud da je 26. ožujka 2013. povukao žalbu i da je prema nacionalnom pravu sud koji je uputio zahtjev morao obustaviti postupak. Prema njegovom mišljenju, rješenje o obustavi izvršenja koje je taj sud donio 19. travnja 2012. time je postalo pravomoćno.
- 21 Dopisom od 3. prosinca 2013. sud koji je uputio zahtjev pojasnio je, nakon što ga je Sud pozvao da potvrdi vodi li i dalje glavni postupak i ostaje li u navedenim okolnostima pri svojem zahtjevu, da je Krajský súd v Prešove (okružni sud u Prešovu) rješenjem od 31. listopada 2013., s jedne strane, ukinuo rješenje od 3. travnja 2012. kojim je odbačen zahtjev za intervenciju Združenia HOOS i vratio mu predmet na ponovno odlučivanje te, s druge strane, ocijenio da nije bilo mjesta odlučivanju o žalbi koju je Pohotovost' podnio protiv rješenja o obustavi izvršenja od 19. travnja 2012. U tim okolnostima, sud koji je uputio zahtjev ističe da su odgovori na prethodna pitanja neophodni za rješavanje problema intervencije u postupak izvršenja i da, slijedom toga, ostaje pri svojem zahtjevu za prethodnu odluku.

Nadležnost Suda

- 22 Na temelju članka 53. stavka 2. Poslovnika Sud može, kada je očito nenadležan za odlučivanje u nekom predmetu i nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, u svakom trenutku odlučiti obrazloženim rješenjem, bez poduzimanja daljnjih koraka u postupku. Tu odredbu valja primijeniti u ovom predmetu.

- 23 Naime, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je ugovor o potrošačkom kreditu koji je predmet glavnog postupka sklopljen 10. prosinca 2002., to jest prije 1. svibnja 2004., datuma pristupanja Slovačke Republike Europskoj uniji.
- 24 Kako je u svojem pisanom očitovanju istaknula Europska komisija, Sud je, prema svojoj ustaljenoj sudskoj praksi, nadležan tumačiti pravo Unije u pogledu njegove primjene u državi članici isključivo od dana njezinog pristupanja Uniji (vidjeti presude *Ynos*, C-302/04, EU:C:2006:9, t. 36.; *Telefónica O2 Czech Republic*, C-64/06, EU:C:2007:348, t. 22. i 23.; *CIBA*, C-96/08, EU:C:2010:185, t. 14. te rješenje *Semerdzhiiev*, C-32/10, EU:C:2011:288, t. 25.). K tome, Sud je već primijenio navedenu sudsku praksu odlučujući o zahtjevu za tumačenje Direktive 93/13 u pogledu ugovora o potrošačkom kreditu sklopljenoga prije pristupanja Slovačke Republike (rješenje *SKP*, C-433/11, EU:C:2012:702, t. 36.).
- 25 Iz navedenoga proizlazi da je, na temelju članka 53. stavka 2. Poslovnika, Sud očito nenadležan za davanje odgovora na pitanja koja je uputio Okresný súd Bardejov.

Troškovi

- 26 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Sud Europske unije očito je nenadležan za davanje odgovora na pitanja koja je odlukom od 15. veljače 2013. uputio Okresný súd Bardejov (Slovačka).

Potpisi